

رمز و راز قهرمانی در آسیا

هیچ کس باور نمی کرد تیم ملی بسکتبال ایران در شرایطی که بهترین بازیکنان تاریخ کشورمان را در اختیار داشت

جام جم آنلاین: هیچ کس باور نمی کرد تیم ملی بسکتبال ایران در شرایطی که بهترین بازیکنان تاریخ کشورمان را در اختیار داشت و مدافع عنوان قهرمانی آسیا بود در مرحله یک چهارم پایانی این رقابت ها از پای درآید و به مقام پنجمی بسنده کند، چنان که این یقین در خوشبین ترین اهالی توپ و تور جایی نداشت که تیم ملی والیبالیست ها بتواند با چنین قدرتی در آسیا یک تازی کند و به اوج این ورزش در آسیا بایستد و به جشنواره بازی های انتخابی المپیک لندن 2012 دعوت شود و لیاقت ورود به مسابقات لیگ جهانی را پیدا کند. از یاد نبریم که بسکتبال ایران به باور رضا مشحون که خود یکی از بهترین بازیکنان این رشته در دهه 40 و 50 بود و یارانی همچون ماهتابانی، کاشانی، قهرمانلو، مجید توفیق و... در کنارش بودند، یکی از بهترین و آماده ترین تیم ها را روانه رقابت های آسیایی کرد که بدین ترین مربیان و کارشناسان ایران و آسیا هم تردیدی در قهرمانی اش نداشت. فقط کافی است به این نام ها نگاهی داشته باشیم:

حامد حدادی، بازیکن باشگاه ممفیس در NBA، ارسلان کاظمی، بازیکن دانشگاه رایس آمریکا، حامد آفاق از بهترین های بسکتبال ایران در پرتاب های دور، مهدی کامرانی، بهترین بازیگردان ایران و آسیا و... که بدون شک هر کدام از اینان آرزوی هر مربی آسیایی است که در اختیار داشته باشد. در مقابل تیم والیبالیست های ایران در شرایطی میزبان قهرمانی آسیا و انتخابی المپیک شد که محمد کاظم بهترین پشت خط زن خود را به دلیل آسیب دیدگی در اختیار نداشت و نادی از بهترین سرعتی زن های روی تور را کمی کندتر از گذشته زمین مسابقه با حریفان فرستاد. از سوی دیگر ژاپن، کره جنوبی و چین با سابقه حضور مکرر در رقابت های جهانی و تجربه فراوان در عرصه بین المللی و استرالیا با بالاترین معدل قد و بهترین سرویس ها که مدعی جدیدی برای قدرت های آسیایی شده است، حریفانی بودند که از چنگ آنها گریختن و روی سکو ایستادن ایران به کاری غیرممکن و در حد معجزه شباهت داشت.

تفاوت ها

با این مقایسه بین 2 تیم ملی والیبالیست و بسکتبال ایران که در سال های اخیر به لطف فدراسیون های کار بلد و موفقی که داشته اند با رشد عالی و چشمگیری روبه رو شده اند، باید تفحص کرد که چه عواملی باعث به غلط در آمدن پیش باورها شده و ناکامی بسکتبال و کامیابی والیبالیست چگونه رقم خورده است.

نخست باید عامل بازی در زمین خودی و زمین حریف را چندان پررنگ جلوه نداد که گاهی استرس و فشار در مقابل تماشاگران خودی، حتی در روحیه بازیکنان تیم میزبان اثر منفی می گذارد. به گفته نادی کاپیتان تیم ایران، شکست در ست اول مقابل کره جنوبی و چین به سبب همین فشارها بود و اگر استدلال کنیم که این فشار، تیم های مقابل را از پای در می آورد بدون آن که آن را رد کنیم و به طور مطلق نپذیریم. اشاره داریم که حضور پیوسته در رقابت ها و مسابقات جهانی چنین احتمالی را برای تیم های ژاپن، کره جنوبی و چین کم می کند و تیم هایی که به قدرت و تکنیک خود متکی هستند، در مقابل تماشاگران تیم میزبان هم هراسی به دل نمی دهند و چین و کره جنوبی براساس همین فرض، در ست اول برنده شدند، اما در مسابقات جهانی قهرمانی بسکتبال آسیا، به گمان و اظهار نظر مربیان و کارشناسان این ورزش، ضعف کادر فنی و اشتباهاتی که از سوی وسلین ماتیچ، سرمربی صربستانی تیم ملی سرزد، عامل اصلی شکستی بود که در مرحله حذفی یک چهارم پایانی گریبان بسکتبال ما را گرفت. ممکن است به علت دیگری هم توجه کنیم که تیم های چند ملیتی کشورهای عربی و بویژه اردن با دو سه بازیکن غیربومی از آمریکا و... به مصاف ایران آمده بودند که اجازه قدرت نمایی را به تیم ایران نداد.

چراغ سبز

باید یادآور شویم که تیم های عربی سال ها است در ورزش با چراغ سبز فدراسیون های جهانی و رانت هایی که در اختیار گردانندگان جهانی ورزش قرار می دهند، در همه رشته ها بازیکنان نامی را در اختیار می گیرند و با ارائه ملیت جدید به آنان، بر قدرت کاذب تیم های ملی خود می افزایند و عجیب این که حاتم بخشی در بسکتبال آسیا بیشتر از ورزش های دیگر است. با این وصف اما در پانزدهمین دوره این رقابت ها، ایران از سد همین تیم چند ملیتی گذشته بود و به رغم مشکلات و آسیب دیدگی ها، پس از غلبه بر چین، روی سکوی قهرمانی ایستاد.

نکته: به گمان و اظهار نظر مربیان و کارشناسان بسکتبال ضعف کادر فنی و اشتباهاتی که از سوی وسلین ماتیچ سرمربی صربستانی تیم ملی سرزد، عامل اصلی شکستی بود که در مرحله حذفی یک چهارم پایانی گریبان بسکتبال ما را گرفت

با این حساب و با توجه به قدرت آشکار و ملموس بسکتبال ایران که از نظر مربی لبنان هم پنهان نمانده بود، «بردن تیم ملی ایران در جام ملت‌ها برای همه تیم‌های آسیایی يك رویای دست‌نیافتنی است» یا اظهارات رایکو ترومن، سرمربی تیم فیلیپین که گفته بود: «در کوران مسابقه‌ها به چینی‌ها هشدار دادم که برای قهرمانی این دوره خود را به آب و آتش نزنید چراکه ایرانی‌ها به طرز غیرمنتظره‌ای قدرتمندند و در شرایط کنونی در سطح آسیا هیچ حریفی ندارند.» این خوش‌باوری‌ها دور از واقعیت نبود، زیرا تیم ملی ایران تا مرحله يك‌چهارم پایانی، همه حریفان خود را با قاطعیت پشت‌سر گذاشت و با روحیه‌ای عالی به مصاف با اردن رسید. اردنی‌ها تا پیش از بازی با ایران 4 باخت داشتند که این حکایت از وضع بدشان نسبت به سال‌های قبل بود.

استرس

با این برداشت، غیرمنتظره نبود که باد و غرور این پیروزی‌ها و برد دیگری در مقابل اردن، سرمربی تیم ملی وجود ارسلان کاظمی، حامد آفاق، صمد نیکخواه بهرامی و دیگر بازیکنان روی نیمکت را از یاد برد و همه مسوولیت و بار سنگین این مسابقه حساس، انتقामी و حذفی را روی دوش حامد حدادی بیندازد. بازیکنی که بیشتر مهارتش روی ریباندها رقم می‌خورد و در بازی‌های سریع به زحمت می‌تواند همپای بازیکنان سریع حرکت کند و به موقع در پست خود آماده دفاع و ریباند شود. بدتر از همه این که اردنی‌ها تمام هم و غم خود را در مهار او گذاشتند و چنان او را تحت فشار قرار دادند که در این بازی کاملا او را از کار انداختند.

وقتی در 10 دقیقه اول بازی تیم ایران با این ترکیب ناقص به میدان رفت و زمانی که پست کامرانی تغییر کرد و با این جابه‌جایی بازیگردانی، تیم هم دچار اشکال شد، نبض بازی به دست اردنی‌ها افتاد و در نهایت بازی را به سود خود رقم زدند.

بعضی از کارشناسان قاطعانه ضعف ماتیج و کادر فنی را عامل مهم این شکست می‌دانند که دور از انصاف نیست و عده‌ای بازی بد و آشفتگی بازیکنان تیم ایران، بویژه حامد حدادی را که دلیلش روشن و حاکمی از مسوولیت سنگینی بود که ماتیج به او سپرده بود که زیر فشار این استرس، بازی روان و امتیازآورش را از بین برد، اما از یاد نبریم که هیچ‌یک از بازیکنان درون میدان هماهنگی و انسجام همیشگی را نداشتند و علاوه بر این ناهماهنگی، کارایی فردی خود را نیز روی سبد و نفوذها از دست داده بودند که اگر در يك جمع‌بندی، وضع آشفته و سراسیمگی ماتیج و سکوت و بهت‌زدگی مربیان ایرانی را به آن بیفزاییم معلوم می‌شود که این شرایط بد روحی، دلیلی برای پیروزی بر تیم اردن، که از قضا بهتر از همیشه بازی می‌کرد و کمتر اشتباه داشت، وجود نداشت.

گروه‌بندی پر ایراد، که تیمی با يك باخت را از صعود بازمی‌دارد و تیمی با 4 شکست را به دیدار نهایی می‌برد و از آن مهم‌تر حضور بازیکنان چندملیتی و بومی که تیم‌های ملی و اصالت يك کشور و مردم آن را زیر سوال می‌برد از جمله موضوعاتی است که باید در مجمع کنفدراسیون بسکتبال آسیا و FIBA مطرح و راه‌سالم‌تری برای آن پیدا شود.

در شطرنج مربیان

درست برعکس این ماجرا در والیبال قهرمانی آسیا اتفاق افتاد تا قهرمانی‌اش با غرور و افتخار موجب شادی ملت ایران شود و این وجد همگانی با پیام تبریک رهبر معظم انقلاب و رئیس‌جمهور به اوج برسد. در این ماجرا، علاوه بر شرایطی که فدراسیون برای این پیروزی فراهم کرد و صمیمیت و یکدلی که بر تیم حاکم بود، وجود خولیو ولاسکو، پرافتخارترین مربی جهان را نباید نادیده گرفت که با چهره‌ای آرام و مطمئن علاوه بر اطمینان بخشیدن و دور کردن اضطراب از شاگردانش، چنان در ارزیابی و آنالیز بازی حریفان از همه بازیکنانش، مثل شطرنج‌بازی ماهر استفاده کرد که گویی دل شیر داشت. استفاده از امیر غفور، بازیکنی جوان که برای نخستین بار در میدان بزرگی ظاهر می‌شد و جانشین کردن مهدی مهدوی به جای امیر حسینی در بازی فینال با چین علاوه بر این که این دو را در آزمون بزرگ موفق نشان داد، بلکه کاملا نظم بازی حریف پرآوازه را درهم ریخت تا قاطعانه‌ترین و پرافتخارترین پیروزی تیم ایران در طول 32 سال قهرمانی در آسیا، نصیب والیبال ایران شود.

حالا شما خواننده فهیم و دوستدار ورزش، مقایسه کنید تیمی را که با وجود تمام شایستگی‌هایش چگونه بر اثر يك سهل‌انگاری از پای درآمد و از حضور در المپیک بازماند، با تیمی که جام آسیا را از دهان شیران و پلنگان قاره بیرون کشید و به رقابت‌های انتخابی المپیک رسید.

پرویز زاهدی / جام‌جم